

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2024. január 18.*

„Előzetes döntéshozatal – 93/13/EGK irányelv – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – A 3. cikk (1) bekezdése – A 6. cikk (1) bekezdése – A 7. cikk (1) bekezdése – 8. cikk – Jogerős végrehajtható okirat – A bíróság azon jogköre, hogy a végrehajtási eljárás felülvizsgálata keretében hivatalból vizsgálja valamely feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét – A jogellenesnek ítélt általános szerződési feltételek nemzeti nyilvántartása – Az e nyilvántartásban szereplő feltételektől szövegük alapján eltérő, de azonos hatályú és azonos joghatásokat kiváltó feltételek”

A C-531/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieście w Warszawie (varsó-śródmieściei kerületi bíróság, Varsó, Lengyelország) a Bírósághoz 2022. augusztus 9-én érkezett, 2022. július 5-i határozatával terjesztett elő

a **Getin Noble Bank S. A.**,

TF,

C2,

PI

és

TL

között,

az **EOS,**

a **Zakład Ubezpieczeń Społecznych,**

MG,

Komornik Sądowy AC

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: O. Spineanu-Matei tanácselnök, S. Rodin (előadó) és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2023. szeptember 13-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Getin Noble Bank S. A. képviselőjében M. Ł. Hejmej, M. Przygodzka, A. Szcześniak, J. Szewczak, Ł. Żak adwokaci és M. Pugowski aplikant radcowski,
- TF képviselőjében M. Czugan, M. Jaroch-Konwent, W. Kołosz, A. Pakos és K. Zawadzanko radcowie prawni,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, M. Kozak és S. Żyrek, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében U. Małecka és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás: 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 3. cikke (1) bekezdésének, 6. cikke (1) bekezdésének, 7. cikke (1) és (2) bekezdésének, valamint 8. cikkének, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének, a jogbiztonság, a tényleges érvényesülés, az arányosság és a jogerő elvének, valamint a meghallgatáshoz való jognak az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Getin Noble Bank S. A., TF, C2 és PI, négy hitelező, valamint az adósuk, TL között az utóbbival szemben kibocsátott fizetési meghagyás tárgyában folyamatban lévő végrehajtási eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

- 4 Ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte [helyesen: és tekintettel – a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva – a szerződéskötést kísérő valamennyi körülményre], valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ.”

- 5 Az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

- 6 Ugyanezen irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek [helyesen: éljenek] azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.”

- 7 A 93/13 irányelv 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

A lengyel jog

- 8 Az 1964. november 17-i ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (a polgári perrendtartásról szóló törvény) (Dz. U. 43. sz., 296. tétel) 189. cikke az alapeljárásra alkalmazandó változatában (a továbbiakban: polgári perrendtartás) a következőket mondja ki:
- „A felperes kérheti a bíróságtól valamely jogviszony vagy jog fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítását, ha ehhez jogi érdeke fűződik.”
- 9 A polgári perrendtartás 505³². cikkének 1. §-a a következőket írja elő:
- „A felperes kérelmében megjelöli az állításainak alátámasztására szolgáló bizonyítékokat. A bizonyítékokat nem kell csatolni a kérelemhez.”
- 10 A polgári perrendtartás 758. cikke a következőképpen rendelkezik:
- „Végrehajtási ügyekben a kerületi bíróságok és az e bíróságokhoz tartozó bírósági végrehajtók rendelkeznek hatáskörrel.”
- 11 A polgári perrendtartás 804. cikkének 1. §-a a következőket írja elő:
- „A végrehajtó hatóság nem vizsgálhatja a végrehajtható okirat tárgyát képező kötelezettség megalapozottságát és végrehajthatóságát.”
- 12 A polgári perrendtartás 840. cikkének 1. §-a értelmében:
- „Az adós keresettel kérheti a végrehajtható okirat részben vagy egészben történő hatályon kívül helyezését vagy végrehajtásának korlátozását, ha:
- 1) vitatja a végrehajtási záradék kiállítását megalapozó tényeket, különösen amennyiben vitatja a bírósági határozattól eltérő, egyszerű végrehajtható okirattal megállapított kötelezettség fennállását, vagy ha a kötelezettség átruházását azt igazoló hivatalos okirat fennállása ellenére vitatja;
 - 2) az egyszerű végrehajtható okirat kiállítását követően olyan esemény következett be, amelynek következtében a kötelezettség megszűnt vagy a végrehajtása lehetetlenné vált; ha az okirat bírósági határozat, az adós a keresetét alapíthatja az eljárás lezárását követően bekövetkezett tényekre, a szolgáltatás teljesítésére vonatkozó kifogásra, amennyiben az adott ügyben az e kifogásra való hivatkozás a törvény erejénél fogva elfogadhatatlan volt, valamint a beszámítási kifogásra is.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 13 2006. január 9-én TL fogyasztó hitelmegállapodást kötött a Getin Noble Bankkal a 2009. január 9. és 2016. január 16. közötti időszakra vonatkozóan, amely kölcsönt svájci frankban (CHF) indexált lengyel zlotyban (PLN) rögzítettek, és amely lengyel zlotyban 15 645,27 CHF (hozzávetőleg 16 270 euró) összegnek felel meg. E hitelmegállapodás értelmében a Getin Noble Bank által nyújtott kölcsön összegét az említett hitelmegállapodás megkötésének időpontjában az érintett indexált deviza vételi árfolyama alapján átváltották – amint azt e bank külföldi devizaárfo-

lyam-táblázata rögzíti –, és így minden adósságot lengyel zlotyban kellett visszafizetni azt követően, hogy ezt az indexált devizában nyilvántartott tartozást az említett banknak történő fizetés időpontjában érvényes eladási árfolyam alapján átváltották.

- 14 2008. május 13-án TL egy másik hitelmegállapodást kötött ugyanezen bankkal 120 hónapos futamidőre, svájci frankban indexált lengyel zlotyban, amely 36 299,30 CHF (hozzávetőleg 37 740 euró) ellenértékének felelt meg. E másik hitelmegállapodás lényegében az előző pontban említett hitelszerződés feltételeit vette át.
- 15 A Getin Noble Bank TL fizetési elmaradásaira hivatkozva felmondta e két hitelmegállapodást, és 2016. december 28-án, illetve június 3-án elektronikus fizetési meghagyásos eljárás útján két keresetet nyújtott be a Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (nyugat-lublini kerületi bíróság, Lengyelország) előtt TL-lel szemben, amelyekben az említett hitelmegállapodások alapján járó összegek kamatokkal és költségekkel növelt összegének TL általi megfizetését kérte.
- 16 Állításainak alátámasztása érdekében a Getin Noble Bank a TL-lel kötött hitelmegállapodásokra hivatkozott, anélkül hogy azokat e két keresetbe csatolhatta volna, tekintettel az elektronikus fizetési meghagyásos eljárásokra vonatkozó, a polgári perrendtartás 505³². cikkének 1. §-ában szereplő eljárási rendelkezésekre, valamint az ezen eljárások kezelésére szolgáló rendszer technikai jellemzőire, amelyek nem teszik lehetővé bizonyítékok benyújtását. A Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (nyugat-lublini kerületi bíróság) így sem hatáskörrel, sem technikai lehetőséggel nem rendelkezett arra vonatkozóan, hogy megkövetelje a Getin Noble Banktól e hitelmegállapodások bemutatását.
- 17 A Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (nyugat-lublini kerületi bíróság) két fizetési meghagyást bocsátott ki, amelyeket TL nem vitatott, tehát amelyek a végrehajtási záradék kiállítása előtt jogerőre emelkedtek. Ez lehetővé tette a TL ingatlanára vonatkozó végrehajtási eljárás megindítását, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság, a Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie (varsó-śródmieściei kerületi bíróság, Varsó, Lengyelország) felügyelete alatt eljáró bírósági végrehajtó foganatosított.
- 18 E végrehajtási eljárás keretében tehát a kérdést előterjesztő bíróság volt az első olyan nemzeti bíróság, amely előtt az alapeljárás tárgyát képező hitelmegállapodásokat bemutatták.
- 19 E hitelmegállapodások tartalmának vizsgálatát követően a kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezte ki az említett megállapodások érvényességét illetően, figyelemmel az azokban szereplő átváltási szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegére, amelyek nélkül e megállapodásokat nem lehet teljesíteni, és azokat semmisnek kell tekinteni.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az alapeljárás a fogyasztókkal kötött szerződések azon feltételei esetlegesen tisztességtelen jellege hivatalból történő vizsgálatának kérdését veti fel, amelyek alapján végrehajtási eljárást indítottak, azaz a 2022. május 17-i SPV Project 1503 és társai ítélet (C-693/19 és C-831/19, EU:C:2022:395) és a 2022. május 17-i Ibercaja Banco ítélet (C-600/19, EU:C:2022:394) alapjául szolgáló ügyekben felmerülthöz hasonló kérdés.
- 21 E bíróság megállapítja, hogy TL nem nyújtott be ellentmondást a jelen ítélet 17. pontjában említett fizetési meghagyásokkal szemben, ebből következően már nem rendelkezik olyan jogorvoslati lehetőséggel, amely a gyakorlatban lehetővé tenné számára az e fizetési meghagyásokból eredő kötelezettségek vitatását. Egyrészt a bírósági határozatban foglalt végrehajtható okirattal szembeni ellentmondás a polgári perrendtartás 840. cikke 1. §-ának 1. pontja értelmében

- érvényesen nem teheti lehetővé az e végrehajtható okirat tárgyát képező kötelezettség megalapozottságának vitatását. Másrészt az adós által valamely szerződés semmisségének vagy e szerződés tisztességtelen feltételei érvényesíthetlenségének megállapítása iránt indított kereset a gyakorlatban nem változtatna a helyzetén, mivel az ilyen kereset a polgári perrendtartás 189. cikke értelmében nem eredményezheti a jogerős fizetési meghagyás hatályon kívül helyezését. A polgári perrendtartás 365. cikkének 1. §-a értelmében ugyanis a jogerős ítélet, ideértve az elektronikus fizetési meghagyásos eljárás keretében fizetési meghagyást kibocsátó ítéletet is, valamennyi bíróságra nézve kötelező.
- 22 Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság az uniós jog értelmében hivatalból lenne köteles vizsgálni az érintett hitelmegállapodásokban szereplő feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, e bíróság arra keres választ, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a tényleges érvényesülés, az arányosság és a jogbiztonság elvét úgy kell-e értelmezni – különösen, ha az érintett fogyasztó nem hivatkozik az ezen irányelvből eredő jogaira –, hogy azok lehetővé teszik valamely szerződési feltételnek a jogellenesnek ítélt általános szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába (a továbbiakban: a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartása) történő bejegyzése joghatásainak olyan eladóra vagy szolgáltatóra történő kiterjesztését, amely nem vett részt félként e bejegyzést eredményező eljárásban.
- 23 Az alapeljárás tárgyát képező szerződési feltételek tartalmának a Getin Noble Banktól eltérő, a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába bejegyzett bankok szerződési feltételeinek tartalmával való összehasonlítása lehetővé teszi annak megállapítását, hogy e feltételek között jelentős hasonlóságok állnak fenn, így azok hatálya azonos, és a fogyasztókra nézve azonos következményekkel járnak.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2016. december 21-i Biuro podrózy „Partner” ítéletből (C-119/15, EU:C:2016:987) eredő ítélkezési gyakorlat szerint nincs akadálya annak, hogy valamely meghatározott szerződési feltételnek a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába való bejegyzésének joghatásai alkalmazhatók legyenek egyrészt az e szerződési feltételt alkalmazó valamennyi eladóra vagy szolgáltatóra, és ne csak azon eladóra vagy szolgáltatóra, amely az említett feltétel tisztességtelen jellegének megállapítására és annak e nyilvántartásba való bejegyzésére irányuló eljárásban félként vett részt, másrészt pedig az ugyanezen feltétellel lényegében azonos valamennyi feltételre, anélkül hogy szövegszerűen feltétlenül azonosak lennének. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az uniós jog ilyen értelmezése alkalmazható-e azokra az eljárásokra, amelyekben az egyik fél az érintett eladóval vagy szolgáltatóval szerződést kötő fogyasztó, és nem csak azokra a közigazgatási eljárásokra, amelyek tárgya a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába bejegyzett feltételeket alkalmazó eladók vagy szolgáltatók szankcionálása, amint az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben is történt.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy ezzel szemben a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) 2015. november 20-án meghozta a III CZP 175/15. határozatot, amely szerint a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába való bejegyzés az e nyilvántartásba való bejegyzéssel érintettekén kívüli eladókra vagy szolgáltatókra nézve – e többi eladó vagy szolgáltató meghallgatáshoz való jogának tiszteletben tartása érdekében – nem vált ki joghatást.

- 26 E körülmények között a Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie (varsó-śródmieściei kerületi bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- 1) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a jogbiztonság, a jogerős bírósági határozatok végleges jellegének, a tényleges érvényesülés és az arányosság elvét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a nemzeti bíróság hivatalból nem vizsgálhatja a szerződésben szereplő tisztességtelen szerződési feltételeket, és nem vonhat le abból következtetéseket abban az esetben, ha a bíróság a bírósági végrehajtó által lefolytatott végrehajtási eljárást olyan eljárásban kibocsátott jogerős és végrehajtási záradékkal ellátott fizetési meghagyás alapján felügyeli, amelyben nem folytatnak le bizonyítást?
 - 2) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 6. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) és (2) bekezdését, 8. cikkét, a [Charta] 47. cikkét, valamint a jogbiztonság, a tényleges érvényesülés, az arányosság elvét és a bíróság által történő meghallgatáshoz való jog elvét, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint tisztességtelen feltételnek a jogszabályba ütköző kikötések nyilvántartásába történő bejegyzése azt eredményezi, hogy e feltételt a fogyasztó részvételével zajló bármely eljárásban tisztességtelennek nyilvánítják többek között:
 - az attól az eladótól vagy szolgáltatótól eltérő eladó vagy szolgáltató tekintetében, amellyel szemben a tisztességtelen feltételnek a jogszabályba ütköző kikötések nyilvántartásába történő bejegyzése iránti eljárást indítottak,
 - olyan feltétel tekintetében, amelynek megfogalmazása nyelvileg nem azonos, amely azonban ugyanazzal a jelentéssel bír és a fogyasztóra nézve azonos joghatásokat vált ki?”

A Bíróság előtti eljárás

- 27 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a kérdést előterjesztő bíróság azt kérte, hogy a jelen ítélet alapjául szolgáló előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság eljárási szabályzata 105. cikkének (1) bekezdésében foglalt gyorsított eljárásban bírálják el. A gyorsított eljárás alkalmazása iránti kérelmének alátámasztása érdekében a kérdést előterjesztő bíróság arra hivatkozott, hogy az alapügyben szóban forgó végrehajtási eljárással megbízott bírósági végrehajtó lefoglalta az ezen eljárás tárgyát képező ingatlant, és hogy a hitelezők követeléseinek bejelentését követően ezen ingatlant árverés útján értékesíteni kell, amely árverés azt eredményezheti, hogy egyrészt TL-t megfosztják az említett ingatlantól, másrészt pedig a hitelezők olyan összegeket kapnak, amelyek nem nekik járnak. Márpedig, noha TL adott esetben később kártérítési kereset útján érvényesítheti jogait, ez nem biztosítja számára a jogainak teljes körű védelmét.
- 28 Az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérelmére vagy kivételesen hivatalból a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően dönthet úgy, hogy az előzetes döntéshozatal tekintetében gyorsított eljárást alkalmaz, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.

- 29 Emlékeztetni kell arra, hogy ez a gyorsított eljárás olyan eljárási eszközt képez, amelynek célja a rendkívül sürgős helyzetekre való reagálás (2021. december 21-i Randstad Italia ítélet, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 30 A jelen ügyben a Bíróság elnöke 2022. szeptember 15-én az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy döntött, hogy a jelen ítélet 27. pontjában említett kérelemnek nem kell helyt adni.
- 31 Egyrészt ugyanis pusztán az a körülmény, hogy az alapeljárás gyors megoldást igénylő végrehajtási eljárás, önmagában nem alapozhatja meg az eljárási szabályzat 105. cikkében megkövetelt sürgősséget (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2018. október 5-i Addiko Bank végzése, C-407/18, EU:C:2018:825, 12. pont).
- 32 Másrészt igaz, hogy a Bíróság elnöke egy olyan ügy keretében, amelyben az alapeljárás felperesei kifogást nyújtottak be az ingatlanukra vonatkozó jelzálogjog érvényesítése ellen, figyelembe vette azt a tényt, hogy az érintett nemzeti polgári eljárás szabályaira tekintettel a végrehajtási eljárás folytatása azon veszélynek teszi ki őket, hogy elveszítik az elsődleges lakásukként szolgáló ingatlant. Így helyt adott a gyorsított eljárás alkalmazása iránti kérelemnek, megállapítva, hogy ilyen helyzetben az érintett nemzeti jog a sérelmet szenvedett adós számára pusztán kártérítés jellegű védelmet biztosít, és nem teszi lehetővé azon korábbi helyzet visszaállítását, amelyben az adós a lakásának tulajdonosa volt (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2018. október 5-i Addiko Bank végzése, C-407/18, EU:C:2018:825, 13. pont).
- 33 A jelen ügyben azonban sem a gyorsított eljárás alkalmazása iránti kérelemből, sem az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből nem tűnik ki, hogy már most fennállna annak közvetlen veszélye, hogy az alapügyben szóban forgó végrehajtási eljárás keretében TL elveszíti az elsődleges lakásaként szolgáló ingatlant. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis nem jelezte a Bíróságnak, hogy az alapügyben szóban forgó ingatlan TL elsődleges lakása lenne, mivel úgy tűnik, hogy TL ezen ingatlanétól eltérő címen lakik (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2018. október 5-i Addiko Bank végzése, C-407/18, EU:C:2018:825, 14. pont).

A Bíróság hatásköréről és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 34 Először is a Getin Noble Bank lényegében arra hivatkozik, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására, mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések olyan nemzeti végrehajtási eljárásra vonatkoznak, amely nem tartozik az uniós jog hatálya alá.
- 35 E tekintetben az EUSZ 19. cikk (3) bekezdésének b) pontjából és az EUMSZ 267. cikk első bekezdéséből az következik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára az uniós jog értelmezésére vagy az uniós intézmények jogi aktusainak érvényességére vonatkozóan.
- 36 Márpedig magából a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések szövegéből kitűnik, hogy a Getin Noble Bank állításával ellentétben e kérdések a 93/13 irányelv és a Charta rendelkezéseinek, valamint az uniós jog általános elveinek, nem pedig a lengyel jog rendelkezéseinek az értelmezésére vonatkoznak. A Bíróság tehát hatáskörrel rendelkezik a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására.

- 37 Másodszor a Getin Noble Bank lényegében azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem mindenestre elfogadhatatlan.
- 38 Egyrészt ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság nem jogosult a felek közötti jogvitában olyan határozattal dönteni, amely az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „ítéletnek” minősül, és e bíróságot „közigazgatási szervnek” kell tekinteni, amennyiben a végrehajtási eljárás felülvizsgálata keretében jár el. Másrészt az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések pontatlanok, túl általánosak és hipotetikus jellegűek. Az első kérdés nem pontosítja sem azt a felülvizsgálati intézkedést, amelyre vonatkozik, sem pedig a Bíróság esetleges válaszai alkalmazásának módját. Ezenkívül a felülvizsgálati eljárásban részt vevő felek nem rendelkeznek olyan jogalappal, amely lehetővé tenné érdemi határozat meghozatalát. A második kérdés nem veszi figyelembe azt a tényt, hogy noha kötelező beszerezni az érintett fogyasztó álláspontját a kérdést előterjesztő bíróság által tisztességtelennek tekintett feltételek fenntartását illetően, e bíróság nem rendelkezik hatáskörrel e fogyasztó erre vonatkozó szándékának elemzésére, aki egyébként a jelen ügyben passzív volt.
- 39 A Getin Noble Bank tehát lényegében azt vitatja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a lengyel jog értelmében hatáskörrel rendelkezik az alapeljárás tárgyát képező hitelmegállapodásokban szereplő feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálatára. Mivel ezen érvelés érdemi szempontokat érint, semmiképpen sem kérdőjelezheti meg az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát (lásd ebben az értelemben: 2021. március 17-i An tAire Talmhaíochta Bia agus Mara és társai ítélet, C-64/20, EU:C:2021:207, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 A fenti megfontolások összességére tekintettel a Bíróság hatáskörrel rendelkezik az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására, és ez utóbbi elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 41 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a nemzeti bíróság nem vizsgálhatja hivatalból a fogyasztóval kötött szerződésben szereplő feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, és abból nem vonhat le következtetéseket a jogerős fizetési meghagyást tartalmazó határozaton alapuló végrehajtási eljárás felülvizsgálata során.
- 42 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik – a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet csak az érintett szerződés részes felein kívüli pozitív beavatkozás egyenlítheti ki, a nemzeti bíróság pedig hivatalból köteles vizsgálni a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel esetleges tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek (2022. szeptember 22-i Vicente [Ügyvédi munkadíj megfizetése iránti kereset] ítélet, C-335/21, EU:C:2022:720, 52. pont).
- 43 Jóllehet a Bíróság így már több vonatkozásban, továbbá a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése szerinti követelményeket figyelembe véve kifejtette, hogy a nemzeti bíróságnak milyen módon kell biztosítani az ezen irányelv alapján a fogyasztókat megillető jogok

- védelmét, ez nem változtat azon, hogy az uniós jog főszabály szerint nem harmonizálja a valamely szerződési feltétel állítólagosan tisztességtelen jellegének vizsgálatára irányuló eljárásokat, és ezért az ilyen eljárások az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartoznak. Ez a helyzet az alapügyben a lengyel jognak a végrehajtási eljárást szabályozó eljárási szabályait illetően, amelyek harmonizáció hiányában az érintett tagállam jogrendjének hatálya alá tartoznak (lásd analógia útján: 2022. szeptember 22-i Vicente [Ügyvédi munkadíj megfizetése iránti kereset] ítélet, C-335/21, EU:C:2022:720, 53. pont).
- 44 Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott lojális együttműködés elve értelmében ugyanis azon keresetek eljárási szabályai, amelyek a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét hivatottak biztosítani, nem lehetnek kevésbé kedvezőek, mint a hasonló belső jogi keresetek esetében (az egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (2022. szeptember 22-i Vicente [Ügyvédi munkadíj megfizetése iránti kereset] ítélet, C-335/21, EU:C:2022:720, 54. pont).
- 45 Ami a tényleges érvényesülés elvét illeti, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy minden olyan esetet, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jog alkalmazását, arra figyelemmel kell elemezni, hogy milyen e rendelkezésnek az érintett eljárás egészében betöltött helye, hogy összességében hogyan és milyen sajátosságok szerint zajlik az eljárás, valamint adott esetben azokat az elveket, amelyek a nemzeti bírósági eljárási rendszer alapjául szolgálnak, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve és az eljárás szabályos lefolytatásának elve. Ebből a szempontból a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása nem terjedhet odáig, hogy teljes mértékben kompenzálja az érintett fogyasztó tétlenségét (2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 28. pont).
- 46 Ezenkívül a Bíróság pontosította, hogy a tagállamok azon kötelezettsége, hogy biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak tényleges érvényesülését, többek között a 93/13 irányelvből eredő jogok tekintetében magában foglalja az ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében megerősített, és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében is kimondott hatékony bírói jogvédelem követelményét, amely többek között az ilyen jogokon alapuló keresetekre vonatkozó eljárási szabályok meghatározására is alkalmazandó (2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 29. pont).
- 47 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy az érintett szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellege hatékony vizsgálatának hiányában nem lehet garantálni a 93/13 irányelv által biztosított jogok tiszteletben tartását (2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 30. pont).
- 48 Ebből következik, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében hivatkozott, a nemzeti jogokban meghatározott feltételek nem sérthetik a fogyasztókat az e rendelkezés alapján megillető azon jog lényegét, hogy ne jelentsen számukra kötelezettséget egy tisztességtelennek minősülő feltétel (2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 31. pont).
- 49 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az alapeljárás tárgyát képező fizetési meghagyásokat azt követően bocsátják ki a lengyel bíróságok, hogy azokat az érintett hitelező elektronikus fizetési meghagyásos eljárás keretében kérelmezte, anélkül hogy e bíróságoknak jogi és technikai lehetősége lenne az e fizetési meghagyások kibocsátásának alapjául szolgáló szerződések tanulmányozására, és következésképpen annak hivatalból történő vizsgálatára, hogy e szerződések tartalmazznak-e tisztességtelen feltételeket. Abban az esetben, ha az említett fizetési

meghagyásokat az érintett adós a kézbesítésüket követő két héten belül nem vitatja, azok jogerőssé válnak, és végrehajtási záradékkal látják el azokat, ami azzal a hatással jár, hogy az a bíróság, amelynek felügyelete mellett az érintett bírósági végrehajtó lefolytatja a végrehajtási eljárást, nem jogosult e vizsgálat hivatalból történő elvégzésére.

- 50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelvben a fogyasztók részére biztosított jogok tényleges védelme csak akkor biztosítható, ha az érintett nemzeti eljárási rendszer lehetővé teszi a fizetési meghagyásos eljárás vagy a fizetési meghagyás végrehajtása iránti eljárás keretében az érintett szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálatát (2022. május 17-i Impuls Leasing România ítélet, C-725/19, EU:C:2022:396, 49. pont).
- 51 A Bíróság megállapította, hogy ha a nemzeti szabályozás nem írja elő a fizetési meghagyás végrehajtása iránti eljárás keretében az érintett szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének bíróság általi, hivatalból történő vizsgálatát, akkor e szabályozást úgy kell tekinteni, hogy az gátolja a 93/13 irányelv által megvalósítani kívánt védelem tényleges érvényesülését, feltéve hogy nem rendelkezik ilyen vizsgálatról a fizetési meghagyás kibocsátásának szakaszában, vagy – amennyiben e vizsgálatról kizárólag a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás szakaszában rendelkezik – feltéve, hogy nem elhanyagolható annak a kockázata, hogy az érintett fogyasztók nem terjesztik elő a megkövetelt ellentmondást akár az erre vonatkozóan előírt különösen rövid határidő miatt, akár a bírósági eljárásnak a vitatott összeghez viszonyított költsége miatt, vagy akár azért, mert a nemzeti jogszabályok nem írják elő a jogaik terjedelmének meghatározásához szükséges információk fogyasztókkal való közlését (2022. május 17-i Impuls Leasing România ítélet, C-725/19, EU:C:2022:396, 50. pont).
- 52 Ebből egyrészt az következik, hogy a fizetési meghagyás kibocsátására és a végrehajtási eljárásra vonatkozó lengyel szabályozás nem felel meg a tényleges érvényesülés elvének abban az esetben, ha nem írja elő az érintett szerződésben szereplő feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének bíróság általi, hivatalból történő vizsgálatát.
- 53 Másrészt, ha a lengyel jog csak akkor ír elő ilyen vizsgálatot, ha az érintett fogyasztó vitatja a fizetési meghagyást, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy fennáll-e annak a nem elhanyagolható kockázata, hogy e fogyasztó nem terjeszti elő az előírt ellentmondást akár az erre vonatkozóan előírt különösen rövid határidő miatt, akár a bírósági eljárásnak a vitatott összeghez viszonyított költsége miatt, vagy akár azért, mert e jog nem írja elő a jogai terjedelmének meghatározásához szükséges információknak az említett fogyasztóval való közlését.
- 54 Az alapeljárás tárgyát képező nemzeti szabályozásban az ilyen ellentmondás benyújtására előírt kéthetes határidőt illetően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az ilyen határidő a jelen ítélet előző pontjában említett kockázatot hordozza magában (lásd ebben az értelemben: 2019. november 6-i BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București és Secapital végzés, C-75/19, EU:C:2019:950, 31. és 33. pont).
- 55 Még ha a fél a lengyel jog alapján nem is köteles megindokolni a fizetési meghagyással szembeni ellentmondását, amint arra a Getin Noble Bank hivatkozik, e kéthetes határidő akkor is különösen rövidnek tűnik annak érdekében, hogy az érintett fogyasztó értékelhesse az arra vonatkozó döntésének jogi következményeit, hogy e fizetési meghagyással szemben ellentmondással él-e, vagy sem.

- 56 Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítélné meg, hogy nem elhanyagolható annak kockázata, hogy az alapeljárás tárgyát képező fizetési meghagyással szembeni ellentmondást a jelen ítélet 53. pontjában említett körülmények miatt nem terjesztik elő, emlékeztetni kell arra, hogy e fizetési meghagyások jogerőre emelkedését illetően mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásának, illetve az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosításához fontos, hogy ne lehessen többé vita tárgyává tenni azokat a bírósági határozatokat, amelyek a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerülését, illetve az azok gyakorlására nyitva álló határidők elteltét követően jogerőre emelkedtek (lásd ebben az értelemben: 2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 32. pont).
- 57 Egyébiránt az érintett fogyasztó védelme nem abszolút jellegű. Közelebről, az uniós jog nem írja elő a nemzeti bíróság számára, hogy eltekintsen a határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné a 93/13 irányelvben szereplő bármilyen jellegű rendelkezés megsértésének orvoslását, azonban figyelemmel kell lennie – a jelen ítélet 44. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartására (2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 33. pont).
- 58 Olyan helyzetben, amelyben a szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálatát megtörténtnek tekintették és jogerőssé vált, anélkül azonban, hogy e vizsgálatot megindokolták volna, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a hatékony bírói jogvédelem követelménye megköveteli, hogy a végrehajtási eljárásban eljáró bíróság akár első ízben is értékelhesse azon szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, amelyek a valamely bíróság által a hitelező/jogosult kérelmére kibocsátott fizetési meghagyás alapjául szolgáltak, amely meghagyással szemben az adós nem élt ellentmondással (lásd ebben az értelemben: 2022. május 17-i SPV Project 1503 és társai ítélet, C-693/19 és C-831/19, EU:C:2022:395, 65. és 66. pont).
- 59 Még inkább ez a helyzet akkor, ha az érintett szerződésben szereplő szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét nem vizsgálták hivatalból, amint az a jelen ügyben vélhetően történt.
- 60 Az a tény, hogy a TL passzív volt a lengyel bíróságok előtti eljárások során, nem mentesíti a kérdést előterjesztő bíróságot azon kötelezettsége alól, hogy hivatalból lefolytassa e vizsgálatot, ha e bíróság megállapítja, hogy TL a jelen ítélet 53. pontjában említett körülmények miatt nem nyújtott be ellentmondást az alapeljárás tárgyát képező fizetési meghagyásokkal szemben, mivel ezen ellentmondás volt a TL rendelkezésére álló egyetlen eljárási lehetőség az alapeljárás tárgyát képező szerződések feltételei tisztességtelen jellegének vitatása érdekében.
- 61 A fentiek összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a nemzeti bíróság nem vizsgálhatja hivatalból a szerződésben szereplő feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, és abból nem vonhat le következtetéseket a jogerős fizetési meghagyást tartalmazó határozaton alapuló végrehajtási eljárás felülvizsgálata során,
- ha e szabályozás nem ír elő ilyen vizsgálatot a fizetési meghagyás kibocsátásának szakaszában, vagy

- amennyiben az ilyen vizsgálatot csak az érintett fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás szakaszában írják elő, ha nem elhanyagolható mértékű annak kockázata, hogy az érintett fogyasztó nem terjeszti elő az előírt ellentmondást akár az erre vonatkozóan előírt különösen rövid határidő miatt, akár a bírósági eljárásnak a vitatott tartozás összegéhez viszonyított költségei miatt, vagy akár azért, mert a nemzeti jogszabályok nem írják elő a jogai terjedelmének meghatározásához szükséges információknak e fogyasztóval való közlését.

A második kérdésről

- 62 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 6. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 8. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint valamely szerződési feltételnek a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába való bejegyzése azt eredményezi, hogy e feltételt a fogyasztó részvételével zajló bármely eljárásban tisztességtelennek nyilvánítják, beleértve az attól az eladótól vagy szolgáltatótól eltérő eladót vagy szolgáltatót, akivel vagy amellyel szemben a tisztességtelen feltételnek a jogellenes szerződési feltételek e nemzeti nyilvántartásába történő bejegyzése iránti eljárást indítottak, amennyiben az érintett feltétel szövege nem azonos a nyilvántartásba bejegyzett feltétel szövegével, azonban ugyanaz a hatálya és az érintett fogyasztóra nézve azonos joghatásokat vált ki.
- 63 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a 93/13 irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 34. pont).
- 64 Következésképpen először is, ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében valamely egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek e szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő az érintett fogyasztó kárára, míg az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében az ilyen tisztességtelen feltétel nem köti e fogyasztót. Ez utóbbi rendelkezés arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 35. pont).
- 65 Továbbá, tekintettel az ilyen alárendelt helyzetben lévő fogyasztók védelméhez fűződő közérdek jellegére és jelentőségére, ugyanezen irányelv 7. cikkének az irányelv (24) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 36. pont).
- 66 Amint az a 93/13 irányelv 7. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, a fent említett eszközök magukban foglalják a jogos fogyasztóvédelmi érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek azon lehetőségét, hogy bírósághoz forduljanak annak megállapítása érdekében, hogy az általános használatra kidolgozott feltételek tisztességtelenek-e, és adott esetben betiltathassák e feltételeket (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 37. pont).

- 67 Mindazonáltal, mivel az alapeljárás nem ilyen személyekre és szervezetekre vonatkozik, a második kérdést a 93/13 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésére tekintettel nem kell megválaszolni.
- 68 Végül, ezen irányelv tizenkettedik preambulumbekkezdése szerint az irányelv a tisztességtelen feltételekre vonatkozó nemzeti jogszabályoknak csak részleges és minimális harmonizációját végzi el, meghagyva a tagállamok számára azt a lehetőséget, hogy a Szerződés rendelkezéseinek tiszteletben tartásával saját nemzeti jogszabályaikban az említett irányelvben előírtaknál szigorúbb rendelkezésekkel biztosítsanak magasabb szintű védelmet az érintett fogyasztók számára. Ezenkívül ugyanezen irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy e fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 Márpedig a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartását illetően a Bíróság már egyrészt kimondta, hogy az e nyilvántartáshoz hasonló olyan mechanizmus, amely a tisztességtelennek tekintendő feltételek listájának összeállításából áll, azon szigorúbb rendelkezések hatálya alá tartozik, amelyeket a tagállamok a 93/13 irányelv 8. cikke alapján elfogadhatnak vagy fenntarthatnak, és hogy az említett nyilvántartás főszabály szerint a fogyasztóvédelem érdekét szolgálja (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 Mivel a 93/13 irányelv nem írja elő ilyen nyilvántartás létrehozását, a tagállamok hatáskörébe tartozik az ezen irányelv sajátos céljainak elérése érdekében alkalmazott eszközök megválasztása, és azon joghatások meghatározása, amelyeket a tisztességtelennek minősített feltételeknek az e nyilvántartásba való bejegyzése kiválthat.
- 71 Másrészt a Bíróság kimondta, hogy amennyiben a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartását átlátható módon, nemcsak a fogyasztók, hanem az eladók vagy szolgáltatók érdekében is vezetik, és azt a jogbiztonság elvének tiszteletben tartása mellett naprakészen tartják, e nyilvántartás létrehozása összeegyeztethető az uniós joggal (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 72 Egyébiránt a jogellenes feltételek nyilvántartásának mechanizmusa alkalmazásának előfeltétele, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság értékelje a vitatott szerződési feltétel és az e nyilvántartásban szereplő általános szerződési feltételek valamelyike közötti egyenértékűséget, és hogy az érintett eladónak vagy szolgáltatónak lehetősége legyen arra, hogy ezen egyenértékűséget a nemzeti bíróság előtt vitassa annak meghatározása érdekében, hogy az egyes esetek releváns körülményeinek összességére tekintettel az említett szerződési feltétel tartalmilag azonos-e az ilyen nyilvántartásba bejegyzett feltétellel, különös tekintettel az általa kiváltott joghatásokra (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az ilyen nemzeti szabályozás tehát nem sérti az érintett szolgáltató védelemhez való jogát (lásd analógia útján: 2016. december 21-i Biuro podróży „Partner” ítélet, C-119/15, EU:C:2016:987, 43. pont).
- 73 Ezenkívül, bár a 93/13 irányelv 8. cikkének megfelelően a tagállamok belső jogukban továbbra is előírhatnak a bíróságaik által az ezen irányelv alapján lefolytatandó hivatalbóli vizsgálatnál szélesebb körű hivatalbóli vizsgálatot, vagy akár az alapügyben szóban forgóhoz hasonló,

valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelésére irányuló egyszerűsített eljárásokat is, a nemzeti bíróságnak főszabály szerint továbbra is tájékoztatnia kell a jogvitában részt vevő feleket ezen értékelésről, és fel kell hívnia őket arra, hogy a nemzeti eljárási szabályokban erre vonatkozóan előírt módon kontradiktórius eljárásban vitathatják azokat (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 45. pont).

- 74 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a lengyel jog értelmezhető úgy, hogy valamely szerződési feltételnek a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába való bejegyzése azt eredményezi, hogy e feltételt a fogyasztó részvételével zajló bármely eljárásban tisztességtelennek kell nyilvánítani, ideértve az attól az eladótól vagy szolgáltatótól eltérő eladót vagy szolgáltatót, akivel vagy amellyel szemben a tisztességtelen feltételnek a jogellenes szerződési feltételek nyilvántartásába történő bejegyzése iránti eljárást indították, amennyiben az érintett feltétel szövege nem azonos a nyilvántartásba bejegyzett feltétel szövegével, azonban ugyanaz a hatálya és az érintett fogyasztóra nézve azonos joghatásokat vált ki.
- 75 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely vitatott szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása, a feltétel tartalmának a jogellenes feltételek nemzeti nyilvántartásába felvett valamely feltétel tartalmával való összehasonlítása alapján, rövid időn belül hozzájárulhat azon cél eléréséhez, hogy ezek a – számos szerződésben alkalmazott – tisztességtelen feltételek ne fejthessenek ki többé joghatásokat a szerződések fogyasztó feleire nézve (2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 41. pont).
- 76 Egyébiránt egy eladóval vagy szolgáltatóval szemben indított közigazgatási eljárásra vonatkozó ügyben a Bíróság megállapította, hogy a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 110., 30. o.) 1. és 2. cikkével összefüggésben és a Charta 47. cikkére figyelemmel értelmezett 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a jogerős bírósági határozattal jogellenesnek nyilvánított és a jogellenesnek nyilvánított általános szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába bejegyzett feltételekkel tartalmi szempontból egyenértékű általános szerződési feltételek alkalmazását az említett nyilvántartásba való bejegyzést eredményező eljárásban részt nem vevő eladó vagy szolgáltató vonatkozásában jogellenes magatartásként minősíteni (2016. december 21-i Biuro podróży „Partner” ítélet, C-119/15, EU:C:2016:987, 47. pont).
- 77 Ez még inkább igaz az eladók vagy szolgáltatók és a fogyasztók közötti, az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló jogvitára, amelynek keretében egy esetlegesen tisztességtelen szerződési feltételt végre kellene hajtani.
- 78 A fentiek összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 6. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint valamely szerződési feltételnek a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába való bejegyzése azt eredményezi, hogy e feltételt a fogyasztó részvételével zajló bármely eljárásban tisztességtelennek nyilvánítják, beleértve az attól az eladótól vagy szolgáltatótól eltérő eladót vagy szolgáltatót, akivel vagy amellyel szemben az említett feltételnek a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába történő bejegyzése iránti eljárást indították, amennyiben ugyanezen feltétel szövege nem azonos a nyilvántartásba bejegyzett feltétel szövegével, azonban ugyanaz a hatálya és az érintett fogyasztóra nézve azonos joghatásokat vált ki.

A költségekről

- 79 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a nemzeti bíróság nem vizsgálhatja hivatalból a fogyasztóval kötött szerződésben szereplő feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, és abból nem vonhat le következtetéseket a jogerős fizetési meghagyást tartalmazó határozaton alapuló végrehajtási eljárás felülvizsgálata során:

- ha e szabályozás a fizetési meghagyás kibocsátásának szakaszában nem ír elő ilyen vizsgálatot, vagy
 - amennyiben az ilyen vizsgálatot csak az érintett fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondás szakaszában írják elő, ha nem elhanyagolható mértékű annak kockázata, hogy az érintett fogyasztó nem terjeszti elő az előírt ellentmondást akár az erre vonatkozóan előírt különösen rövid határidő miatt, akár a bírósági eljárásnak a vitatott tartozás összegéhez viszonyított költségei miatt, vagy akár azért, mert a nemzeti jogszabályok nem írják elő a jogai terjedelmének meghatározásához szükséges információknak e fogyasztóval való közlését.
- 2) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, 6. cikkének (1) bekezdését, 7. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint valamely szerződési feltételnek a jogellenes szerződési feltételek nemzeti nyilvántartásába való bejegyzése azt eredményezi, hogy e feltételt a fogyasztó részvételével zajló bármely eljárásban tisztességtelennek nyilvánítják, beleértve az attól az eladótól vagy szolgáltatótól eltérő eladót vagy szolgáltatót, akivel vagy amellyel szemben az említett feltételnek a jogellenes szerződési feltételek e nemzeti nyilvántartásába történő bejegyzése iránti eljárást indítottak, amennyiben ugyanezen feltétel szövege nem azonos a nyilvántartásba bejegyzett feltétel szövegével, azonban ugyanaz a hatálya és az érintett fogyasztóra nézve azonos joghatásokat vált ki.

Aláírások